СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 105. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 4. травня, 1929. VOL. XXXVII. No. 105. Jersey City, N. J., Saturday, May 4, 1929. THREE CENTS.

ЗБЕРІМ ВЕЛИКОДНУ ПИСАНКУ ЯК ВЕЛИКОДНИЙ ДАР РІДНІЙ ШКОЛІ В КРАЮ

ЖЕРТВИ ТОРНАДА НА ПОЛУДНІ

29 ОСІБ УБИТИХ, СОТКИ РАНЕНИХ. ТОРНАДО НАВІСТИВ ШІСТЬ СТЕЙТІВ. В КОЛОМБОС, У СТЕЙТІ ОГАЙО, ПОВАЛИЛА БУРЯ СТІНИ ВЯЗНИЦІ Й ЗАБИЛА ДВОХ ВЯЗНІВ. В МІЗУРІ СНІГОВИЦЯ.

РАЙ КОВ, Вірджінія, 3. травня. — Торнадо не пощадив місцевої школи й то в часі, коли там були діти. Зірвавши дахи з сусідуючих зі школою будинків, вдарив він у шкільний будинок з такою силою, що пірвав його цілого, розкидаючи румовищами на всі боки. На місці згинуло 19 дітей, а семеро догоряє в шпиталю.

Родичі ходять по румовищах і серед страшкої розпуки помагають витягати тіла загинутих.

ПОМЕР О. ЮРІЙ КРУПА.

РЕВНИЙ СВЯЩЕНИК І ЩИРИЙ НАРОДНИЙ РОБІТНИК, СКИТАВСЯ ПО МАЛИХ І БІДНИХ ПАРОХІЯХ.

ВІЛІНҐ, Вест Вірджінія, 3. травня. — Вчора помер у нашій місцевости тутешній український греко-кат. парох о. Юрій Крупа.

Покійний був відомий з того, що всюди тішився загальною симпатією народа. Не мав симпатії у вищої церковної влади, тому не міг діждатися парохії, якаб могла йому дати відповідне матеріяльне забезпеченнє. Ще тиждень тому звертався він до своїх давних парохіян на горі міста в Джерзі Сити з просьбою, щоби йому дарували, або позичили церковні ризи, бо його громада бідна й він править у подертих ризах, а рад би на Великдень мати кращі.

ЕПИСКОП ПРО СПОКІЙ У МЕКСИКУ.

ВЗИВАЄ МЕКСИКАНСЬКИЙ УРЯД ДО ЗЛАГОДЖЕННЯ ЗАКОНІВ Й УМОЖЛИВЛЕННЯ ПОВОРОТУ. КАЖЕ, ЩО НАПРУЖЕННЄ МІЖ КАТОЛИЦЬКОЮ ЦЕРКВОЮ І УРЯДОМ МОЖЕ БУТИ ВИРІВНАНЕ.

ВАШИНҐТОН, 3. травня. — Тепер вже може прийти до порозуміння між мексиканським урядом і католицькою ерархією. Так заявив архиепископ Леопольд Руїз, голова мексиканського епископату, котрий тепер перебуває у Вашинґтоні. Прочитавши заяву мексиканського президента Хіля, в якій президент стверджує, що католицька церква як цілість не бере участи в мексиканськім повстанню, архиепископ добачує в тій заяві приязний крок, який може довести до повного зліквідовання конфлікту між державою і церквою. Архиепископ заявляє, що католицька церква не домагається ніяких привілеїв, а президент Хіль подає, що епископи й священики можуть вертати без перешкод назад до Мексика, але мусять повинуватися законам краю. Архиепископ є тої думки, що при добрій волі конфлікт дасться тепер злагодити.

МАЄМО ЗАБАГАТО ПШЕНИЦІ.

ВАШИНҐТОН, 3. травня. — В тім часі, коли конґрес радить над тим, як допомогти фармерам, треба вирішити, й то скоро, иншу справу, бо инакше готова вона відбитися погано на дальшій збіжевій продукції. Це справа надвишки пшениці. На заході нагромаджено цілі склади пшениці й не знати, що з нею робити. Надвишка спричинена добрим урожаєм в Канаді й малим запотребованнем з боку Европи.

Над тою справою радили представники залізниць і рішили піти фармерам на руку в той спосіб, що обнизили ціну за транспорт пшениці на вивіз. Знижка за бушель виносить: 2 центи з Бофала, 4 центи з Шикаґа й 5 центів з Сейнт Луїс.

ДЕРЖАВА ЗАРОБИЛА $46,127,910.

ВАШИНҐТОН, 3. травня. — З департаменту скарбу подають, що досі не побрано з державного скарбу належитостей титулом запавших державних бондів і процентів $46,127,910. Проценти вже пропали, бо задавнені, а по бонди мало хто зголоситься, так що держава заробить добру суму гроша.

ЗУДАРЕННЄ ДВОХ КОРАБЛІВ.

НЮ ЙОРК, 8. травня. — Кажуть, що нагло спавша мрака була причиною, що еспанський особовий корабель „Кристобаль Кольон" пробив тягаровий корабель „Оронтес". „Кольон" виїзджав з порту з 1,000 пасажирами, а „Оронтес" вїзджав. Людям не сталося нічого ні на однім ні на другім кораблі. „Кольон" мусів завернути назад до пристані, де його оглянули й списали протокол. Сьогодня він буде міг правдоподібно відїхати до Еспанії.

БУДУЮТЬ МІСТ ІЗЗА КОНКУРЕНЦІЇ.

БАЛТІМОР, 3. травня. — Балтімор-огайська залізниця хоче за всяку ціну побити пенсилвенійську конкурентку. Тому саме проектує побудувати велику стацію в Ню Йорку при 57 улиці й злучити її мостом з Джерзі Ситі. Тепер балтіморогайська залізниця має свою стацію в Джерзі Ситі й довозить пасажирів до Ню Йорку автобусами.

Разом з тим плянує ця компанія злучити Ню Йорк з Вашинґтоном електричною залізницею й поліпшити свої ресторани у поїздах.

ФАРМЕРСЬКА ПРОГРАМА НІЧОГО НЕ ВАРТА.

ВАШИНҐТОН, 3. травня. — Нюйорські сенатори Вагнер і Копленд піддали дуже острій критиці урядовий проект допомоги фармерам, як і плян фармерських довжних експортових облігацій. Вони кажуть, що це все є тільки „безнадійною політичною штучкою". Та всеж таки вони будуть голосувати за проектом, бо нічого иншого їм не лишається.

ОПРАЦЮВАННЯ БІОҐРАФІЇ В. АНТОНОВИЧА.

Комісія для складання біоґрафічного словника діячів України ВУАН обміркувала плян видання першого тому словника (на літеру А). За центральну для цього тому працю буде біоґрафія відомого вченого та громадського діяча В. Б. Антоновича. Опрацювати плян цієї біоґрафії та розподілити її між авторами доручено В. Міяковському.

УКРАЇНІЗАЦІЯ ВОРОНІЖЧИНИ.

У звязку з українізацією Россошанської округи, де над три четверти людности Українці, окружна ґазета „Голос Бєдноти", що видавалася російською мовою, з 20-го березня почала виходити українською.

НАЙВИЩИЙ ЧАС.

Весна вже почалась і комуністи на Закарпаттю обїздять села та аґітують, щоби вписувалися всі до їх партії, бо тільки тоді зможуть дістати від „панів" підвищення платні на пільних роботах. Щоб припинити демаґоґічну роботу комуністів, на домагання представників не комуністичних партій будуть цього року в порозумінню між працедавцями та робітниками встановлені норми заробітної платні та переведені поліпшення загальних умов праці.

ЧЕСЬКА ПОЛІТИКА НА ЗАКАРПАТТЮ.

Ще один доказ чеської „справедливої" політики на Закарпатській Україні. Торговельно-промислові кола в Ужгороді звернулися до Праги, щоби для Закарпаття було створено самостійну торговельно-промислову палату з осідком в Ужгороді. Але чеська влада навіть і слухати про це не хоче. По надумі запропоновано створити при торговельно-промисловій палаті в Кошицях секцію для Закарпатської України.

ЗАБОРОНА ВИСТАВИ „СВАТАННЯ НА ГОНЧАРІВЦІ".

Про відносини, які панують на Буковині під цараністичною владою, свідчить такий дрібний случай: Дня 31. березня мала відбутись у Вижниці аматорська вистава відомої оперети „Сватання на Гончарівці". Та в послідній хвилі, саме перед виставою, коли вже все було приготоване й публика почала сходитися, прийшов із сторожинецької префектури указ, яким строго заборонено ширення української пропаґанди, а тимсамим і виставу „Сватання на Гончарівці". Лише завдяки якомусь щасливому випадкови, як доносить „Час", удалося роздобути дозвіл на цю виставу, але на инший день.

ОЖИВЛЕННЯ АНТИСОВІТСЬКОЇ БОРОТЬБИ НА УКРАЇНІ.

В Кремінчуці викрито протибольшевицьку орґанізацію, широко розгалужену серед робітників, під назвою „Конець совітів". Після останнього побуту Петровського ця орґанізація видала відозви, в яких закликала не вірити промовам Петровського і на випадок війни ставати по стороні Анґлії, бо життя під радами стає не до знесення. Закликала також не платити податків, укривати збіжа і не засівати більш як потрібно для власного вжитку. Подібну орґанізацію викрито в Луганську, де робітництво, переконане в скорім упадку большевизму, тих дні облягало щадничі каси, жадаючи виплати ощаджень, аж поки не викликано відділ ДПУ. В Зиновєвську молодий робітник поранив редактора комуністичного листка, Горинського.

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ Й КАНАДИ!

Весняними пахощами наповнюються земні простори. Сонце розточує своє животворне проміння над божим світом, витягаючи на верх усі придатні до життя сили. Пташка зависла у воздусі і тремтючим, дзвінким мов струна голосочком сповіщає: Весна. Відродження. Загин усякої гнилі.

А веселі-гамірні церковні дзвони гудуть-грають і сповіщають: Це воскресення Правди. Світла.

А бадьорі, надійні й повні туги за кращим людські голоси пронизують вселенну своєю живою вірою та голосять: „Христос воскрес! І ми воскреснемо".

Що за радість ізза цього, що є!

Але треба мати певність радощів у будучности. Нікого не сміє вдоволяти особисте щастя, а кожний мусить почувати свою радість щойно у зрості й могучости Нації.

Кожна тварина старається залишити слід по собі. Очевидно, що инший слід полишить німа тварина, а инший людина. Заки ростина вмирає, кидає в землю здорове зерно. За життя мусить нарід так уложити, так повести виховання своєї молоді, щоби будучність нації була зацевнена. Бо хто зможе сказати, що боротьба програна, коли щораз вийдуть нові борці, що готові вмерти за правду, де їм це присудить доля.

Тих борців дасть нам „Рідна Школа".

Молодь, — це найбільша цінність нації. Її виховання може повести тільки ціла нація збірними зусиллями.

„Рідна Школа" вчить українську молодь іти до ідеалу викуваного в огні боротьби, змагань, падання й поривів за рідну землю, за рідну націю. Бо „Рідна Школа", — це кузня громадської сили.

Тому скористаймо з давного звичаю і з нагоди Воскресення піддержім „Рідну Школу" в старому краї, складаючи для неї дар на „писанку". Зробім утіху тим українським діточкам, що мов нетлі тиснуться до рідного світла.

Нехай витревалість і завзятість у жертвенности буде в наших серцях, а ніхто нас не переможе! Коли добро має прийти на світ, хтось мусить дати йому початок. Будьмо ми тими, що дають початок найлучшому добру, **бо означенню національної будучности, будові Храму Волі і Свободи!**

Жертвуймо всі без огляду на політичні, чи инші переконання, бо „Рідна Школа" стоїть на службі цілої могучої української нації!

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ":

Ілія Кукурудз, голова;
Теодор Мартинець, секретар.
Делеґатура „Рідної Школи" на Злучені Держави Америки й Канаду:
Лев Ясінчук, делеґат,
30 E. 7th St., New York, N. Y.

БРАК ЛІКАРІВ НА ЗАКАРПАТТЮ.

Останніми часами багато лікарів, що служили при громадських та державних шпиталях на Закарпатській Україні, не можучи прожити за ту мінімальну платню, яку вони діставали на терені, на якому повсякчасно вибухають пошести, покинули свої місця та перейшли до приватної практики. На урґенси з Ужгороду міністерство народного здоровля в Празі нарешті годиться підвищити платні лікарям та зреґулювати умови праці по шпиталях.

ЗРІСТ ЦІН НА ЗБІЖА В ПОЛЬЩІ.

На польських збіжевих ринках ціни все підносяться вгору. Це слідно передовсім щодо головних родів збіжа: пшениці і жита. У Варшаві пшениця підскочила в ціні на 30 центів, а у Львові 38 центів за 100 кільоґрамів. Запотребування її велике, але подача не є в стані покрити попиту; тому ціни стоять вищі ніж на американському ринкові.

Жито також зростає в ціні, але порівнюючи до пшениці не в такій силі, хіба за винятком Львова, де ріжниця в ціні за тиждень виносила одного часу 25 центів подорожіння на 100 кільоґрамів. Подача жита порівнюючи мала, але вистарчаюча для краєвих потреб.

Таксамо дорожіє жито та овес. Ціни на пшеничну муку в минулім місяці стояли у Львові 77 злотих, а житня по 56 злотих за 100 кільоґрамів.

ГОСПОДАРСЬКЕ СТАНОВИЩЕ В ПОЛЬЩІ ПОГІРШУЄТЬСЯ.

Справоздання Господарського Краєвого Банку у Львові за минулий місяць вказує на дальше значне загострення ситуації на грошевому ринкові. Процентова стопа на приватному ринкові піднеслася; виплатність погіршилась, обороти на біржах поважно змаліли. Ціни одначе на все зросли.

Звіз вугля через недостачу вагонів зменшився, продукція нафтової ропи зменшилася на половину, в торговлі застій. Число безробітних зростає.

Спеціяльно на грошевому ринкові зарисовується грізне положення в звязку з браком готівки і зменшенням товарного обороту. Сума протестованих векслів значно збільшилася. В одному Львові за місяць було запротестованих 8.901 векслів на загальну суму 3,416,000 злотих, а взагалі в Польщі було 350,000 запротестованих векслів на загальну суму 19.954,000 злотих в одному місяці.

ЛИХВА НА БУКОВИНІ.

Посол Якубан, націонал царанист, подав інтерпеляцію, з якої цитуємо: На Буковині лихварство дійшло до таких мір, що рільництво й торговля стоять перед руїною. Внаслідок страшної лихви визичені капітали подвоїлися, так, що довжники не всилі цеї критичної ситуації видержати, бо приходи з торговлі і з рільництва такі малі, що з них не можливо вірителям сплачувати навіть відсотків, які виносять поверх 30%. Якубан апелює до уряду, щоби він приноровив до лихварів закон, який вправді істнує, але якого до сьогодня не уживається.

ЦІНИ НА ПРОДУКТИ В ГАЛИЧИНІ.

Минулого місяця ціни на продукти в більших містах Галичини були в злотих такі: Житній хліб 0.55, пшеничний 1.15, мука пшенична 0.81 за один кільоґрам. Літра молока коштувала 0.55. Кільоґрам масла 7.00. Одно яйце 0.30. Свинина 3.00, солонина 3.10, картопля 0.20 за кільоґрам.

ВИДАЧА ПОСЛА ВАЛЬНИЦЬКОГО.

Варшавський сойм видав судови двох комуністичних послів, Варського і Бітнера, та посла Сельробу-Єдности, К. Вальницького. Посол Вальницький, не чекаючи на видачу, виїхав за кордон. Причиною видачі згаданих послів було це, що вони виголосили в часі процесу проти Білоруської Громади протидержавні промови до обвинувачених.

БОЇ НА ВУЛИЦЯХ БЕРЛІНА

ДРУГОГО ТРАВНЯ БУЛИ ТРИ ВБИТІ ТА 27 ТЯЖКО ПОРАНЕНИХ ЗІ СТОРОНИ КОМУНІСТІВ І 30 ПОРАНЕНИХ ПОЛІЦАЇВ. ДЕМОНСТРАНТИ БУДУВАЛИ НА ВУЛИЦЯХ БАРИКАДИ, ЯКІ ПОЛІЦІЯ З ТРУДОМ АТАКУВАЛА.

БЕРЛІН (Німеччина), 3. травня. — Комуністичні криваві демонстрації, що почалися першого травня, продовжувалися цілий день 2. травня. В районі Германпляцу комуністи побудували на вулицях барикади, ізза яких вели завзятий бій з поліцією, що намагалася розігнати демонстрантів. В цьому районі понищено першого травня всі ліхтарні, так, що бій точвся цілу ніч у темноті. Лише панцирні авта та значні резерви поліції дали змогу захопити барикади, яких уперто боронили комуністи.

На вулицях підібрано 3 вбитих та 27 тяжко поранених демонстрантів. Це жертви з 2. травня. Думають, що число вбитих та тяжко поранених значно більше, бо демонстранти мали свої амбулянси, що відвозили ранених додому. 30 поліцаїв поважно ранено.

Серед 8 демонстрантів, убитих 1. травня, знаходиться одна жінка й один каліка-ветеран. Серед ранених знайшлося 13 жінок і 25 поліцаїв.

Комуністичні посли вимагали, щоби парлямент припинив свої засідання, а коли їх пропозиції не приняли, вони покинули засідання парляменту, співаючи інтернаціонал.

Підчас заворушень арештовано 600 демонстрантів, але більшість із них скоро звільнено.

ГАМБУРҐ (Німеччина), 3. травня. — Місцеві комуністи закликали портових та корабельно-будівельних робітників вийти на демонстрацію на знак протесту проти „поліційного терору в Берліні". Але робітництво не піддалося їх аґітації й не припинило своїх робіт.

Поліція сконфіскувала комуністичну ґазету, що закликала робітників узятися за зброю, щоб утворити радянську републику.

СЕКРЕТНІ НАРАДИ.

ПРОВАДЯТЬСЯ МІЖ ШАХТОМ ТА ЙОНҐОМ У СПРАВІ РЕПАРАЦІЙ.

ПАРИЖ (Франція), 3. травня. — Д-р Шахт, голова німецької репараційної делеґації, вернувшись з Берліна до Парижа, негайно мав довшу конференцію з головою репараційної комісії, Американцем Йонґом. Пізніше був з ними на конференції й представник французької делеґації, Горо.

Переговори провадилися в такому секреті, що годі щонебудь про них довідатися. Можливо, що такі секретні переговори будуть тривати ще два, або три дні й тоді лише стане відомим, чи можливо буде осягнути якесь порозуміння з Німцями.

ТВЕРДИЙ ГОРІХ.

КОМІСІЯ ЛІҐИ НАЦІЙ ПО ОБЕЗЗБРОЄННЮ ПОЧИНАЄ ДЕБАТИ НАД ПИТАННЄМ ОБМЕЖЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ЗБРОЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 3. травня. — Підготовча комісія Ліґи Націй по обеззброєнню держав почала обговорювати питання контролі виробництва зброї. Є пропозиція, щоби таке обмеження було осягнене шляхом контролі державних бюджетів, себто тих асиґновань, що призначені на заготовлення зброї та инших приладів до війни.

В цьому питанню не буде жадного поступу так довго, як довго Японія, Франція, Італія та їхні союзники не виявлять нахилу до згоди на таку контролю. Тимчасом Ґібсон дав нову заяву, що Америка не буде домагатися контролі виробництва зброї, але буде домагатися обмеження вживання певних родів зброї.

ПОДРАЖНЕНИЙ МІНІСТЕР.

БУДАПЕШТ (Угорщина), 3. травня. — Міністер справ земельних витратив 1,000,000 долярів на будову державної санаторії в надії, що там буде тепле жерело цілющої води. Тепер вияснилося, що там навіть зимного жерела нема. З цього приводу в парляменті посли домагаються від міністра виясненя.

Коли один журналіст зявився до міністра по інформації, той замісць відповіди погрозив журналістови, що скине його зі сходів. Союз журналістів ухвалив не мати жадного контакту з міністром хліборобства й нічого не писати в ґазетах про це міністерство, поки міністер не дасть сатисфакції.

ЮВИЛЕЙ БАШТИ АЙФЛЯ.

ПАРИЖ (Франція), 3. травня. — В память сорокліття будови башти Айфля тут відслонено погруддя-памятник великому інжинірови, що її збудував та якого імя вона носить. Ця башта має 984 стіп височини. Себто вона на 176 стіп вища від будинку Вулворта в Ню Йорку.

КАЖУТЬ, ЩО СТАЛІН НЕ УСТУПИТЬ.

МОСКВА (СССР), 3. травня. — Тут спростовують чутки, росповсюджені в чужоземній пресі, що нібито Сталін має уступити.

ДАР АМЕРИКИ.

ПАРИЖ (Франція), 3. травня. — Американка Штерн, яка проживає довший час у Франції, пожертвувала 1,000,000 франків ($40,000) на урядження в Парижі місць для діточої гри. Ідею урядження спеціяльних городів для забави дітей у великих містах взяли Французи від Американців і тепер починають пропаґувати її в Парижі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З К. нади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorde
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgome...
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Христос воскрес! — Ось тими традиційними словами витаємо наше громадянство в день воскресення Христа в тім переконанню, що одержимо одну й ту саму традиційну відповідь: Во істину воскрес! А одержимо відповідь цілком певно навіть від тих, які не цікавляться самим церковним святом, але які добачують все таки в тім великім дні змагання людскости до великого ідеалу, до остаточної побіди правди, які вірують, що ніяка сила на світі не годна спинити розвиднюючогося дня, що покривджений і поневолений мусять позбутися ярма, хоч би їх хвилево кривда й поконала. Бо правди не можна до гробу закопати й каменем її привалити; вона й там оживає.

І ось тому Великдень сповитий великою радістю. І ось тому навіть найбільші вороги обнимаються й цілуються, або — як кажуть на Великій Україні — христосуються. **Бо в той день побіди великої ідеї дрібними й маловартними являються ті непорозуміння, що роблять ворогами друг друга. В той день люде стають хоч на часочок дійсними людьми й добачають в инших свого друга, а не ворога. В той день розумні люде піддають у сумнів свою ненависть до ближнього й переводять холоднокровно ревізію свого поступовання. В той день пробуємо не кидати каміннем на другого, а намагаємося ввійти в його душу й знайти в ній не тільки лихі, а й благородні пориви. В той день не відмовляємо ближньому чести, благородности, бо знаємо, що її у світі так багато, що цілком певно стане її й для нас. В той день думаємо, що не розумно поступає той, що вивисшує себе пониженнем другого. Бо правдиву пошану можна мати тільки до таких людей, як ті американські офіцири Фрайд і Менінґ, що доконали геройського вчинку, коли ратували серед бурі потопаючих. А коли витали їх в Ню Йорку як героїв, то вони один перед другим відмовлялися від геройства, признаючи це другому, а не собі.**

Великим днем міг би стати Світлий Празник Воскресення і для української іміґрації, колиб у тім дні ті, що проповідують про те, що годиться в той день обняти друг друга, як і ті, що тих проповідей слухають чи їх читають, обновились справжнім духом обєднання, колиб допустили до себе справжнього духа християнської любови й християнського всепрощення. Тоді доперва моглиб ми обняти друг друга з чистим серцем і поцілувати вольними від облуди устами. Та ми знаємо, що ще не прийшов час на цілковите здійснення того, але ми певні, що наша іміґрація скорше чи пізніше до цього дійде. Як і дійде до цього наш рідний край. І тоді доперва Великий День стане великим святом національної радости.

Д-р Остап Грицай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Опромінене сонцем першої весни, свято Христового Воскресення було для християнського світа з давніх давен знаком великої обнови життя. Знаком перемоги світла над темрявою, життєвих сил над смертю, ґеніїв визволення над демонами погуби. І ми, виховувані довгими століттями в дусі релігійних традицій християнства, призвичаїлися звязувати величаву ідею Воскресення в першу чергу з особою божеського Христа Спасителя, вважаємо Його воскресний подвиг трівкою запорукою нашого власного визволення з того всього, що стає темним гробом життєвих сил людини. Співаючи радісну великодну пісню України, **„Христос воскрес"**, співаємо ми з вірою блаженних серць від віків, що Христос і тим, що у гробі, „живот дарував". Але коли Назорей в силу все наново воскресаючого духа своєї науки і справді подарував людству своєї епохи спасенний ідеал нового кращого життя, то цим дарунком, так кріваво окупленим в муках Голгофти, Він не звільнив нас від твердого, чисто людського обовязку все наново **боротися за нього.**

Бо всяке велике визволення, всяка велика обнова не дарується в дійснім життю ніколи й нікому милосердним дарунком милосердних богів.

Їх людина мусить собі виборoти сама. І це й найглибша думка всякого воскресного свята, всякої воскресної пісні і всякої воскресної розваги.

Епохи зміняються, умовини й вимоги людського життя стають инші, і от і людині треба обновлюватися, коли вона хоче воскресати з гнилих гробів перестарілого життя. І може тому майже кожна епоха творить собі тип своєї, нової людини. Але нова людина, це кожночасний вислів боротьби епохи за инше, краще життя. Нова людина мусить відважно і всеціло поривати звязки з дряхлим минулим. Мусить мати свідомість инших, нехай покищо і непевних життєвих доріг і своїх засобів в боротьбі за них. Вона дивиться гострíше й думає глибше, ніж людина епохи проминаючої. Бо часи — казали старинні Римляне — зміняються і ми зміняємося в них. Ось те, щойно проминуле, нашим старшим генераціям ще рідне XIX. ст., століття пари й електрики, кольосального поступу в області промислу, техніки й соціяльного устрою життя, ледви що прогомоніло, а вже лице нової, сучасної нам епохи зовсім змінене, її духовість і її життя повні єственної обнови. Царі й королі, які ще до світової війни так безпечно сиділи собі на престолах світа, як одинокі виразники найвисшої влади тут на землі, це сьогодня або давно вже погребані жертви визвольних революцій, або пів-комічні, чисто репрезентативні фіґури, залежні виключно від доброї волі народа годувати їх, національним музеям на потіху. І аристократія роду, до війни обік царів і королів теж найвисші репрезентанти кожної держави старого типу, це сьогодня вже здорово пережитий останок мертвецького феодалізму старих віків, — нині вправний складач або шофер або механік без порівнання цінніша людина, ніж якийсь там ґраф або князь. А враз з тим змінилося зовсім становище суспільних „низів" в модерному громадянстві. Коли селянство й робітництво було ще донедавна і для деяких великих письменників тільки „сірою товпою", то нині вони в суспільности чи не найважніша кляса з необчислимими виглядами на будуче. Нова людина нової епохи здобуває собі світ. **Людина з бистрим розумом, фаховим знанням, витревала в праці, самостійна творчим починoм і — чоловік чи жінка — самовладна своїм життям.** Ще XIX. вік, говорячи про „практичність", уживав цього слова в дещо відємному значінню. Практичне для наших батьків — це було щось буденне, в порівнанню з великими творами духа низше і другорядне, мовляв, тільки для потреб дня. І тому й не цінив той час гаразд ні селянина ні робітника ні реміcника, ні промислового трудовика ні винахідника, зводячи все „практичне" до немилої панським непотрібам атмосфери варстату й фабрики. Але сьогодня творчість, започаткована практичними працьовниками, дійшла до таких нечуваних здобутків, що вона чисто духову творчість, літературу й мистецтво, відсуває помітно на другий плян. Бо такі здобутки людської думки, що не лишаються тільки в книжках і на картинах, а стають зараз на службу людству, зазначуючися тисячею благодатей в перетворенню дійсного життя, нині важніші, ніж найкращі слова фільософів, поетів і письменників, краски малярів і звуки музиків.

Творче діло, а не саме слово — це признака нової епохи й нової людини. **Доцільна активність, невтомима рука проводу вкупі з невтомимою енерґією праці, все в звязку з живим життям і все в радіснім почуттю всіх сил власної, вольної індивідуальности — ось животворні кличі нашого молодого віку.**

Не працюємо нині ні рабами для сатрапів, ні кріпаками для панів, ні безвольними підданими для царів і королів, а свобідними і свідомими громадянами для добра й на славу власного народу і для нас самих. Як в области праці творчий, самостійний тип став нині на місце колишнього порабощеного панцизняка — все одно, полевого, фабричного чи бюрового — так в области економії буденщини зазначується тип самостійного господаря. Нації стають замісць царів і королів своєвладними суверенами своїх земель, а тимсамим і тип злидаря-підданого, робітника на цісарські податки й данини, **обновлюється по прообразу господаря у своїй хаті.** Нова людина не випрошує в нікого ласки, не покланяється ніяким мандатам; вона твердою працею здобуває собі й береже те, чого їй потреба. Тип жебрацького прошака — це одна з найголовніших язв, що їх поборює модерна соціяльна культура, правда, з погляду на високий процент повоєнних безробітних з ріжними успіхами, але в несхитнім переконанню, що, усуваючи причини поневольного жебрацтва, — допомагає неабияк і моральному оздоровленню суспільности. Бо всяке жебрацтво, в якій формі воно й не виявлялосяб, деморалізує людину вщерть, убиває в неї почуття власної гідности і викривлює її душу так, що навіть і в кращих обставинах їй важко одужати вповні. Горе тому народові, що століттями жив в неволі, не брався зброєю проганяти чужинецьких зайдів з Рідної Землі, затеж усе мріяв про панську ласку, вчився бити поклони перед ворогом і в покірних мольбах здіймати руки до нього! Дух підданицької покори і простацької улеглости отроює душі цілих ґенерацій на довгі віки, велить їм надіятися в усьому на якісь чудесні дарунки з ласкавої руки і притемнює в них поняття всякої і найпримітивнішої характерности.

Тимто необхідно новій людині стреміти (хочби тільки в околі свойого власного життя) до самостійности, до визволюючої, **господарської суверенности** не тільки з огляду на себе, але й на рідне громадянство.

Бо момент доцільної економіки людськими силами це нині справа, що обходить не тільки одиницю, але й весь нарід. І намічує тут наша епоха з рівною дбайливістю сили духові, як і фізичні. Новітний спорт, цей найкращий вияв нашої культури тіла, це знову в протиставленню до панських спортових забавок минулої епохи — діло всенародного значіння, преважна позиція в господарськім білянсі народу. Кожночасний переможець в міжнародних спортових змаганнях, — він даному народові такийже цінний сьогодня, як і його великий письменник або мистець. І тому новітня школа виховує молоду людину передовсім на фізичного здоровця і красуня. В здоровім молодім тілі, витренованім спортом, руханкою, воздухом і сонцем, не так то легко вселиться душа, що співає журливе українське „Щож я буду бідний діяв", боїться життя і людей, знеохочується при першій невдачі, не здобуває, тільки випрошує, і не бореться, лиш надіється на долю й Господа Бога. **Головнож наша, українська дитина, ця спадкоємниця духовости поневолених батьків, вихованих по душливих школах старечого типу, по брудних бурсах і темних семинарах, мусить в першу чергу одержати нове, фізичне виховання, коли вона має стати нам новою людиною.** І треба, щоб наша дитина надихувалася хоч в дома подихом **свободи,** коли вона має вирости на борця за волю. Не мучмо її надто книжковими мудрощами і всякого роду примусами, не виховуймо її карами, ляканнями і погрозами за найменшу провину. Прощаймо дитині багато, даймо їй по змозі волю індивідуального розвитку, а переконаємося, що вона стане сміливa чином і думкою, не буде брехати і критися перед нами, буде весела й поворотна й не змарнується для життя. І таксамо вважаймо на те, щоб ніжна душа нашої дитини не отроювалася в дома вбивчою атмосферою вічних турбот і смутків, нарікань і незгодин, та щоб вона не бувала свідком нашого власного прощацтва або й сама, вислана нами, вчилася просити й жебрати. В чотирох стінах нашого й найменшого домашнього захисту будьмо мудро дбайливими господарами, вчімся творити собі й нашим дітям **радість і погоду** життя навіть тоді, коли наші засоби дуже скромні. Бо радість — це сонце душі, стількиж благодатне що і творче.

Під її цілунком не зросте ніякий невольницький раб.

І не будуть зростати невольницькі діти в середовищі нової ґенерації нових людей, обєднаних в одну всежертвенну громаду борців за честь і за волю Рідного Краю. Коли наша дітвора й наша молодь зросте з незабутніми споминами в душі про те, як її батьки **нехай і за океаном,** далеко-далеко від дорогої нам **Матери, Української Землі,** жертвували при кожній нагоді щедрий гріш на національні цілі, як дуже вони любили нашу святу Україну не тільки на самих словах, але й з доцільною активністю нової людини, то та українська дітвора й молодь не зможе змарнуватися для України ніколи й ніде. Нова людина вміє працювати для Рідного Краю навіть і за океанами таксамо охотно й доцільно, як і в самій батьківщині. Вона менше тужить, менше мріє і менше скаржиться, затеж робить усе, що в її силах. Бо чогож то не зробило досі українське громадянство Америки для Рідного Краю! Скількиж тут вікопомної посвяти, жертв і любови до братів! Так і почуваєш, що це **нова епоха і нові люде українського роду.**

Благословенний най буде Ваш труд, дорогі Земляки!

Христос воскрес!

З ВЕСНОЮ.

Сонце промінем іграє,
Жайворонок понад ниви
Веться, рідний край витає,
Дзвінко ллються переливи.

Небозвід увесь в синяві,
Шле нам заповідь обнови,
Ринуть ріки й струмки жваві
Поскидали криг окови.

І голубить вітер поле
І цілує стан берізки,
Гойдає її поволи,
Ніжно чеше її кіски.

Сонце радощі звіщає,
Кличе вийти на роздолля,
Там уже весна витає
Серед нив, посеред поля.

Радощі святії ранні
Із життя і світла сонця,
Темінь зборена в змаганнях,
Світло ллється у віконця.

В день весняного приходу
Україну я витаю
І для рідного народу
Щастя-радощів бажаю.

Весняні шумлять вже води,
Щезли крижані окови,
Бідний, рідний мій народе,
До життя ти будь готовий!

В—н.

Іван Вазов.

ПИЛАТОВА ДОЧКА

У тих часах намісник Дамаску, Клявдій Рікс, дуже засмутився. Його гарну жінку, Попею, дочку Понтійського Пилата, який володів у Єрусалимі в заступстві цісаря, навістила страшна недуга — параліж. Її гарне тіло вяло помало, тратило гнучкість і рухливість. Лише в лєктиці, окутана в оксамити та шовки, могла подивляти розкішні сади, що вінком окружали місто.

Вже два роки минули, як її навістило страшне нещастя і не було надії вилічитися. Надармо чоловік її спроваджував із далеких країн лікарів, чудотворців, учених, щоби виздоровили її своєю штукою. Знання їх, старання, заходи та досвід виявилися безсилими супроти впертої недуги, що приковувала гарну Римлянку до ліжка недуги.

Вкінці прийшов якийсь паломник із Єрусалиму та приніс вістку, що в Юдській країні зявився чудотворець, якого зовуть Ісус Назаренський. Він діє чуда з недужими: ставить на ноги поражених, вертає їм здоровля й давні сили, сліпим зір, а навіть мерців воскрешує.

Зраділа на цю вістку Попея та сказала:

— Піду, піду до того чудотворця! Щедро заплачу йому самоцвітами, віддам йому мій дорогий нашийник із зелених ізмараґдів, якого вартість висша від ціни пятьох юдейських міст, коби лише оздоровив мене.

Одначе паломник відповів їй:

— Гарна Попеє! Це все нічого не поможе тобі супроти Назаретянина. Він сам ходить обдертий і босий, пристає лише з убогими, погорджує всякою суєтою світа цього, і хоч би ти занесла йому всі ці богацтва, не здобудеш собі його ласки.

— Щож мені діяти, щоби виздоровив мене? — спитала неспокійна недужа.

— Від недужих, які до нього приходять за здоровлям, жадає він лише одного: щоби вірили в нього.

Счудувалася Попея на ці слова, протерла чоло білою рукою, на якій блищали дорогоцінні прикраси, та спитала знову:

— Щоби в нього вірити? А як вірити?

— Вірити, що він Син Божий.

— Син божий? Цього я не розумію...

І довго ще розпитувала паломника.

Богато днів і ночей Попея провела на роздумуванні. А як гляділа на своє покорчене тіло в цвіті віку, заливалася сльозами, наче дитина. Та в її душі щораз виразніше, щораз ясніше зарисовувався образ таємного, незнаного чудотворця, який казав називати себе Сином Божим і котрий може творити чуда, що переходять межі людського розуму. Рівночасно з цим росло в її серці бажання вернути до здоровля, до молодечих сил, росла теж нетерпеливість стрінутися з цим чудотворцем; готова була навіть повірити в його божескість.

— Коли він духом і силою стоїть так високо від людей, мусить бути близький божества: лише боги є такі всемогучі, щоби одним поглядом, одною думкою виздоровлювати безнадійно хорих. Наші боги не хотіли мені помогти — хай пізнаю сили цього, якого сином Назаренець називає себе.

І віра росла в її душі.

Попея постановила відвідати Єрусалим. Там, як говорили, найлекше може стрінути Ісуса. Та знала, що її чоловік не згодиться, щоби вона, горда і славного роду Римлянка, мала так понизитися, щоби просила гідного погорди жидівського знахаря, тому сказала Клявдієві, що хоче відвідати свого батька. Це бажання, якого сповнення було звязане з такими труднощами та мукою для такої недужої жінки, як Попея, счудувало Клявдія.

Одначе вона так вперто просила та настоювала, що вкінці не міг відмовити любій а такій хорій жінці. Уложив її в богату, викладану пухом і шовками колясу та виправив її з найвірнішими своїми слугами в Юдейську землю.

Після трохденної мандрівки, дорогою, що веться східними збочами Ливанських гір, порослих величезними кедрами, Попея приїхала в Юдейську землю, а четвертого дня коло полудня минула на півночі Йосафатову долину та задержалася в Єрусалимі.

Було це перед самою жидівською Пасхою.

Як завернула до північних міських воріт, побачила товпи народу, що виходили, та відділи римської кінноти. Цілий цей похід зміряв на захід, до недалекого нагого горба.

Попея приглядалася походові, але не знала, яка його ціль.

Перед самими ворітьми міста побачила сотника на коні, що разом із вояками посувався за товпою. Веліла пристанути та спитала сотника, куди йде ця товпа.

— Ось на цьому горбі буде розпятий на хресті засуджений на смерть ворохобник, Ісус Назаренський! — відповів він і поклонився низько славній Пилатовій дочці.

— Це не може бути! Не може! — озвалася перелякана Попея. — Хай здержать виконання присуду! Я домагаюся цього!

Одначе старшина відповів, що лише Пилат може змінити свій приказ. Та заки можна би дістати відклик, то злочинець буде вже розпятий.

І счудував його жаль і співчуття Попеї, які вона виявляла нужденному ворохобникові, виданому на смерть самим жидівським народом.

А Попея, обурена, в розпуці звернула очи на Голгофту, де готовилося щось страшне...

— Несіть мене там мерщій! Він не повинен умерти! — сказала до своїх людей.

І скоро найшли лєктику, бо на верх камінистого горба коляса не могла виїхати.

Як вийшли на сам верх, Попея з жахом побачила три вкопані в землю хрести, а на кождім із них висів розпятий чоловік. Доля їх уже сповнилася!

На приказ Попеї усунули товпу, що окружала хрести, що верещала й глумилася з розпятих і поставили лєктику неоподалеки. Під середущим хрестом клячала скулена жидівська жінка, а біля неї дві інші, залиті сльозами, з руками заломаними з болю, вдивлялися в мученика, якому з ран на руках і ногах стікали червоні струйки крови.

Попея мовчки, нерухомо впялила з жалем очи у терпляче Христове лице. В його благородних рисах видно було страшні муки розпяття.

І з лицем залитим сльозами разом з іншими жінками гляділа на розпятого. Нещасна старалася стрінути його погляд, що, хоч як терпів невисказані тілесні муки, крізь мряку великого болю світив зорею солодости й лагідности. Одначе Христові очи, що спочали на плачучій матері, ні разу не звернулися до Попеї.

— Порятуй мене! — шептала вона та не спускала очей з Христового лиця.

Нараз лагідний погляд перенісся з матері на Римлянку. Й очи Римлянки та Христа стрінулися. Малу хвилиночку глядів він на неї так лагідно, так болісно та глибоко!... І нараз під силою цього погляду, що прошив її, наче небесна іскра, почула якесь глибоке внутрішне стрясення та щось нове, солодке, добре наповнило її душу й тіло...

Пилат вижидав своєї хорої дочки на найвищім степені марморних сходів своєї палати, повідомлений про її приїзд. Чудувався і боявся, бо не знав, яка мета її мандрівки.

Як побачив, що дочка наближається в колясі з лицем розжаленим, простягнув до неї руки, щоби, як її внесуть нагору, міг притиснути до свого серця.

Та счудований Пилат побачив, як Попея сама вийшла з коляси, приказуючим рухом відправила батькових слуг, що принесли були їй золотисту лєктику, тай сама ступала по марморних сходах легкою ходою, наче леванська ґазеля...

Кинулася на шию остовпілого з дива батька та сказала серед плачу:

— Батьку! Ти нині Бога убив!

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Гей, брате мій,
Покиньмо стони, нарікання
І на культурне йдім змагання,
З неправдою і злом на бій!

Хай згине вся нечиста сила,
Що вже так довгий, довгий час
І тьмою й горем нас морила,
Нема їй місця серед нас!

Христос воскрес, нехайже з Ним
І правда на землі воскресне,
Нехай розвієсь сум, як дим,
Хай дзвонить пісня в звід небесний!

Хай сум, нудьга покинуть нас,
Як тає сніг з землі весною,
Життяж керничною водою
Нехай заграє серед нас.

„Христос воскрес!" йде дзвонів звук,
Йде звук так радісно, весело,
Немов зове: Кінець вже мук,
Вставайте, рідні міста й села!

Брати, встаєм, нехай з цим днем
Наш дух закріпне, змогутніє,
У дійсність хай зміняться мрії,
Хай знає світ, що ми живем!

Я. В.

Юра Шкрумеляк.

ВЕЛИКДЕНЬ

„Воскрес! З могили встав!" — ударять в ранні дзвони
І вістку понесуть на бори й на поділля.
„Не вбила його смерть, не вбили похорони, —
З тепінь він ясен встав, неначе на весілля!"

„Він встав і переміг всі підступи і злобу —
І вздріли лжесудні, усі Каяфи й Ани,
Що даром нагинать нове життя до гробу —
Воно воскресне все й загоїть свої рани!"

Радіймож нині всі! Хоч і важке в нас горе,
Й хоч ворІг ще держить узяті в нас трофеї,
Най свято це у нас зневіру всю поборе,
Великдень — цеж пеан безсмертної ідеї!

Він ясно каже нам, що з страстної Голготи
Зійде ще й наш Народ, хоч тричі розіпнятий,
Ще знайде в собі міць Пилатів побороти,
Воскресне в Третий День і буде панувати!

КАРА СМЕРТИ НА ХРЕСТІ В СТАРИНУ

В стариннійй римській републиці за „добрих давніх часів" не знали взагалі грізної, рафінованої кари смерти на хресті. Римлянин, засуджений на смерть, гинув під топором, або стручували його з Тарпейської скелі. Пізніше вільних Римлян із найнизчих кругів можна було карати карою смерти на хресті; нпр. грабіжників і злодіїв. Зате хрест був звичайною карою для невільників (сервілє супліціюм). Приняли цю кару около 3-го століття перед Христом. Римляни переняли її мабуть від Картагінців і навчилися від них. На Сході була вона знана від століть, коли в Римі стали приноровлювати її насамперед проти невільників за великі провини, як зрада, очорнення свого господаря, кількакратна втеча і т. п. Давніше найтяжчою карою для невільника було, коли його вкладали у „фурка", себто дві латі, збиті в формі кута. Первісним призначенням того інструменту було: підпирати дишель воза, коли стояв без ужитку. Іншим інструментом кари для злочинців було „патібулюм". Був це поперечний бальок, яким підпирали двері. До такого балька привязували злочинця, розпинаючи і привязуючи йому руки.

Злочинця привязували до балька, били нагайками й вели на майдан, де його мали розпняти. Коли де неподалеки росло дерево, то засудженого вішали на дереві, так, що оба кінці бальна спочивали на галузях. Колиж дерева не було, то вкопували другий бальок у землю, а до нього привязували злочинця разом із поперечним бальком. Усе це подобало наче машт або як римський прапор („вексілія" кінноти) — де фана прикріплена до поперечного дрючка. Цей поперечний дрючок прикріплений був шнурами до держална. Порівнання це подибуємо в „діяльозі Октавія" церковного письменника Фелікса Мінуція.

Тойсам автор порівнює з виглядом розпнятого також грецьке „тропайон", від якого то слова походить теж чуже слово, приняте в усіх мовах: трофей. Старинні Греки ставили часом на добре видні місці побоєвища, нпр. на горбі, ціле озброєння вбитого неприятеля, наголінники, панцир, шолом, а до цього спирали щит і спису. Все це спочивало на стовпі, або на деревци, якого вершок зрубали. Тоді годі було руки уложити поземо; тож мусіли їх підтягати вгору попри стовп і вгорі звязати гнучкими прутиками або й прибити цвяхами. Ця форма хреста відповідає грецькій назві; грецьке слово „ставрос" значить нічого більше лише „стовп", а дієслово на значіння „розпняти", „анаставрун" значить дослівно: „приправити на стовпі". Для масового розпняття, яке часом відбувалося, певно вибирали цю звичайну форму.

Але всі ці форми хреста далеко не подібні до **подвійного дерева,** яке повстає, коли поздовжний бальок злучити якимсь способом із поперечним бальком.

Це також бувало, але ніде не згадано, що поперечний бальок запускали так у поздовжний, що оба затинано. Можливо, що й так робили. Люкіан, старинний журналіст (помер около 180-го р. після Христа) не міг би твердити, що хрест мав форму букви Т, колиб так не лучили поперечного бальна з поздовжним. Юстин мученик згадує про бальки, злучені в формі +, але не каже, що вони були запускані один в одного, лише злучені. Іван Дамасценський згадує теж про хрест, який ми нині загально знаємо, але Іван (8 століття) був пізнішим свідком і вже не бачив розпнять. Воно вже було тоді від століть скасоване, а саме від цісаря Константина. Але ще по смерти Христа Сенека подає три роди кари смерти. Розпинали на хрест так, що злочинця вішали головою на діл (традиція каже, що так згинув апостол Петро), або засудженого насаджували на паль, або розпинали йому рамена згаданим уже способом на поперечному бальці. Це все письменник цей називає розпняттям.

Тепер іще заходилоби питання, як відбувалася така страшна екзекуція. Бичування, про яке згадують евангелисти, вже віддавна було в звичаю як вступна кара. Вже Плявт згадує її та каже, що засудженого при цьому привязували до стовпа. Із бальком на плечах провадили його потім по місті, аж на місце кари. Можливо, що там уже ждав його приготовлений закопаний поздовжний бальок, до якого привязували його з „патібулюм". Ісус мусів також нести такий бальок. Що це не був поперечний бальок, довідуємося виразно від Луки (23, 26). Взагалі все відбувалося, як хто хотів, себто не було все управильнене приписами. Насміхи, які мусів перетерпіти Ісус, накладання вояцького плаща, терневий вінець, скиптр і подібні „жарти", це не було приписане в обвинуваченні, а могли на це позволити собі вояки, які виконували екзекуцію. Найважніше було перевести кару як найдрастичніше, як найбільше знеславлюючо. Поняття людини для Жида або невільника у цих вояків було чуже. Щоби це збільшити ганьбу, здирали із засудженого перед самим розпняттям одяг і він гинув на цьому дереві нагий. В Римі одяг засудженого діставав кат, який виконував свою страшну службу перед есквінійськими воротами на сході. Тут за кордоном (в Палестині) одяг і сандали Ісусові мали припасти чотиром леґіонерам. При цьому відбувалися ріжні надужиття, тому цісар Гадріян скасував ці побічні доходи.

Саме розпняття можна собі так уявити: засудженого вязали, підносили вгору та садили на кілок, вбитий посередині поздовжного бальна. Кат жартівливо називав цей кілок „сидженням" — „седілє". Коли був лише поздовжний бальок, то засудженому підносили руки вгору і прибивали їх цвяхами, вдаривши кілька разів молотком. Драбини старинні письменники не згадують. Тому теж хрест не міг бути надто високий. Коли злочинець прийшов уже з поперечним бальком на плечах, то його вішали разом із цим бальком на дереві або на поздовжнім бальку, як вище згадано. Часом ще засудженому прибивали руки цвяхами. При цьому поступали так, що вилками („фурцілє") підносили поперечний бальок разом із прибитим тілом і пересуваючи сюди й туди, старалися установити відповідно. Це називалося „ін круцем толлере" („піднести" на хрест). Як прикріплювали тіло засудженого з долу? Для цього не було законних приписів, хіба що зверхна влада дала часом якісь вказівки. Часом ніг зовсім не привязували, оставляли їх свобідно. Доказує це ужите раз порівнання з тим, що танцює на горбку. Але звичайно ноги звязували шнурками або вужівками (крученими прутами) або прибивали цвяхами кожду окремо. Що прибивали обі ноги разом, про це нема згадки ніде, тай опричникам прийшлося би це тяжше, бож спідна нога відгравалаби ролю наче пружинової подушки. А чомуж би опричники утруднювали собі роботу?

Підчас публичного бичування **окличник** („преко") оголошував голосно проступок злочинця. Про це згадує раз римський поет Горац в еподах. Замісць такого оповіщування пізніше завішували картку, для перестороги для глядачів. Бувало, що при розпнятті, також при розпнятті Христа, т. зв. „тітулюс" прикріплювали в головах мученика. В словах „Цар Юдейський", яке там було виписане в трох мовах, висказано причину засудження.

Вже вище згадано, що при розпнятті звертали увагу на це, щоби смерть засудженого відбувалася як найсоромніше. Тому теж був розпорядок, що тіло засудженого мало остати на хресті, аж поки не зачало псуватися або поки не розшарпали його хижі птахи. Щоби це сталося, щоби скорше не похоронено тіла засудженого, уставляли варту, про що згадують і евангелисти. Власти могли позволити на виїмки, як це позволив зробити й Пилат із тілом Спасителя. Також цісарі часом, прим. при нагоді своїх роковин уродин, годилися злагіднити кару, позволяли родині похоронити мерця. Із пандектів довідуємося, що цісар Авґуст у своїй автобіографії хвалиться, що він ніколи не нарушив цього закону людяности.

СВЯТКУВАННЯ ВЕЛИКОДНЯ У РІЖНИХ НАРОДІВ.

Пасха або Великдень належав до найдавніших і великиx **жидівських** свят. Воно святкувалося на памятку **визволення Жидів із єгипетської неволі.** Це свято знане було ще й перед Жидами, у старинних **Єгиптян і Вавилонців,** як свято „Весни". При цьому в той день молилися за врожай та за худібку.

Перші **християни** святкували Великдень разом із жидівською „Пасхою" і щойно на Першім Нікейськім Соборі в 325 році встановили теперішній реченець.

Жертвою для поганської Астари (богині весни) в **германських і англьо-саксонських** народів були заяць і яйце: перший — як символ плодовитости, а друге — як символ пробуджуючоїся природи. Відси ці два поняття мали все тісний звязок із святкуванням Великодня в ґерманських народів. Від них потім перейшли і до інших народів.

У **Німеччині,** Австрії та Швайцарії великодне яйце відграє поважну ролю в народних звичаях і забавах. Там святочно святиться разом із яйцями вода й вогонь, яким приписують богато чудодійної сили. В середньовічних часах був звичай представляти в церквах сцени з мук Христових. До теперішнього часу цей звичай заховався лише в Обераммерґав **(в Гор. Баварії).** У решті звичаїв святкування Великодня в ґерманських народів нічим не ріжниться від святкування у нас.

В **Англії,** передовсім по містах, Великдень не святкують дуже святочно. Традиційне яйце вживають хіба чоколядове або деревляне в формі скринок із ріжними дарунками в середині. Зрештою Анґлійці люблять святочний час проводити на свіжому повітрі і масами виїзджають із міст на провінцію чи над беріг моря.

Таксамо приблизно святкують Великдень і в **Франції.** Зате дуже урочисто святкують Великдень в **Еспанії.** Там уже у Великий тиждень починаються релігійні церемонії. На протязі цілого страстного тижня є жалоба. Вуличний рух, торговля завмирають. У Великий Четвер сама королева виконує обряд умивання ніг. Найбільш урочисті вуличні процесії відбуваються у Велику Пятницю. В них приймають участь усі цехи та корпорації, з яких найбільш популярна корпорація виробу циґар, до якої належить сам король.

У **Греції** святкують подібно як на Україні або в Росії. В перші дні на вулицях настає веселий святочний настрій, що висловлюється в народних забавах і скаканню. На селах ріжуть ягнят і їх кровю мажуть двері по домах.

У **Румунії** є добрий звичай, що на Великдень відвідують пані з богатих кругів тюрми та дають вязням святочні дарунки. Сільська молодь проводить свята на сіножатах у скоках і забавах із писанками.

Дуже величаво святкують Великдень у **Єрусалимі,** де беруть участь прочани з усього християнського світа. Відбуваються святочні процесії від Голгофти до Божого Гробу. Крім церемоній у пальмову неділю й умивання ніг у Великий Четвер 12 єпископам грецьким патріярхом, відбувається ще запалювання патріярхом смолоскипів огнем із Св. Гробу. Потім спеціяльний післанець несе цей смолоскип до Вефлеєму. На дорозі всі прочани ждуть його годинами, щоби запалити від того смолоскипа свічку і так осягнути мету своєї подорожі до святих місць.

Святкування Великодня **слявянськими** народами відзначається головним чином від інших західних народів їх гостинністю та богацтвом.

В деяких місцевостях на випередки кождий старається перший подзвонити дзвонами після Великого тижня. На **Білоруси** господарі та парубки спішать до дому, бо вірять, що хто перший прийде до дому та покоштує свяченого, той в цьому році перший покінчить жнива. За свяченим усі повинні стояти, коли хочуть, щоби їх минали недуги та нещастя. У **Лотишів** яйця ріжуть на стільки шматочків, скільки є осіб у хаті. В **Галичині** (головно на Гуцульщині) є звичай давати всякій домашній твари (худібці) кришки свяченого, щоби „Христос памятав про селянинову худібку". Останкам і кришкам свяченого приписують ріжні містичні та лікарські прикмети. Так нпр. кости, а подекуди навіть перший шматок усякої страви дають собакам і котам, щоби захоронити їх від скаженини, або закопують на межах і серед поля, щоби охоронити засіви від бурі, граду, мишей та кертиць.

ЯК ВИГЛЯДАВ ІСУС ХРИСТОС?

Питання це остало спірне і годі його порішити тому, що нема якогонебудь сучасного зображення лиця Ісуса Христа в малярстві чи різьбі. Звичаї старинних Жидів не знали портретування; щобільше, якунебудь спробу відтворити людське лице — вважали гріхом та єресю.

Найстарші іконографічні памятки християнства, які віднайдено в катакомбах, зображують спасителя у формі, переданій правилами клясичного мистецтва, найчастіше як Доброго Пастиря, що несе на руках заблукану овечку. Ісуса зображають там у горорізбі як юнака, в короткій туніці*), схожого на гарного грецького ефеба**). Цей тип юнака без заросту переходить опісля до византійського мистецтва, з холодними рисами на тлі мозаїки, широко отвореними очима, в богатій імператорській тозі, барвній та взористій, довкола голови золота авреоля з руками розхрещеними як Христос Пантократос.

Щойно в середньовічних часах стали зображувати Христа, як ми його нині привикли бачити, без огляду, чи представляємо його собі людиною терплячою, чи Богом, що побіджує смерть.

Крім плястичних чи малярських зображень Христа є ще дуже цікавий **опис,** як виглядав Христос. Документ цей, це лист, писаний сучасним Христові **римським проконсулем Публієм Лентулем,** мабуть попередником Понтійського Пилата на його становищі римського прокуратора в Юдеї.

У листі цьому сказано дослівно:

„За наших часів появився і жиє серед нас чоловік дуже чесний, якого ученики зовуть Сином Божим. Він оздоровлює недужих і воскрешує померших. Він добре збудований та гідний уваги. Фізіономія його така, що ці, які глядять на нього, можуть його любити та боятися його рівночасно. Волосся має ясне, гладке й опущене свобідно, що прилягає аж до вух, а від вух до плечей спадає воно, кучерявлячись окремими перстенями. По середині голови ділить їх переділ, а кожда половина волосся кинена на боки, як це є звичаєм у Назареті.

„Чоло його задумане, погідне, без морщин і фалдів. Гладке його лице прикрашує легкий відтінок вишневої барви. Ніс має гарно оформлений, бороду буйну, такоїж барви, як волосся, досить ясну та переділену по середині. В погляді його малюється мудрість і правість. Очи сині, що міняться ріжними світлами та відтінками.

„Він страшний, коли проповідує. У розмові милий. Замітки робить із оживленням, хоч ніколи не тратить спокою. Ніхто не бачив, щоби він сміявся, зате часто бачили його як плакав. Він гарний, простий, а рамена його та руки такі гарні, що приємно їм приглядатися. Наголос у бесіді поважний, говорить небогато, він скромний, а вкінці такий прегарний, якою лише може бути людина. Зовуть його Ісусом, сином Марії".

*) Туніка, староримський спідний, білий, вовняний одяг, по якім мущини носили ще плащ (тоґу), а жінки, — палля.

**) Ефеб — у старинній Греції молодці від 18—20 року життя, яких за той час образували передовсім у воєнному ремеслі.

Вірител ь (із рахунком у руці питається служниці): Чи ваш пан вдома?

Служниця: Ні.

Віритель: Алеж я бачив, як він щойно ввійшов у хату!?

Служниця: Але він вас також.

—o—

Півчверталітній Івась дістав нові штанята. Батько каже: То-то буду сміятися, як він зараз назначить їх!

Пішли на прохід. Іще й пів години не минуло, а синок кричить

— Тату, смійся вже!

—o—

Діти. — Тату! Як я виросту великий, то оженюся з бабусею. Бабуся така добра.

— Ти дурненький! Гадаєш, що я позволив би тобі оженитися з моєю мамою!

— Чому ні — а тато оженилися з моєю мамою, а я за це не гніваюся на тата.

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА

се Свята Музики купуйте тепер.

Найбільший вибір рекордів Колюмбії для Вас.

Купуйте рекорди сейчас а дістанете їх перед Святами

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

70001F (ХРИСТОС ВОСКРЕС — Михайло Зазуляк, барітон
(СОГЛАСНО ЗАСПІВАЙМО — Михайло Зазуляк, барітон

27127 (АНГЕЛ ВОПІЯШЕ — о. К. КИРСТЮК, барітон
(ПЛОТІЮ УСНУВ — о. К. КИРСТЮК, баірton

27166F (ЧОМУ, ГАЛЮ, НЕ ТАНЦЮЄШ — Українська Орхестра
(ІДЕ, ІДЕ ЗЕЛЬМАН — Павла Гуменюка
Барітон: Евген Жуковський і Наша Роза Красновська.

27167F (ВЕЛИКОДНИЙ БОВТУН, Часть 1.
(ВЕЛИКОДНИЙ БОВТУН, Часть 2.
Евген Жуковський і Наша Роза Красновська, з акомпаніяментом Орхестри.

ЛЕМКІВСЬКА ОРХЕСТРА ІВАНА КОЛОЧАКА.
27175F (Лемківські придан.
(в двох частях.

ОРХЕСТРА БРАТІВ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ.
27176F (Добра та жена, що мужа
(шанує
(Згубила Запаску.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
Евген Жуковський, барітон, і наша Роза Красновська.
27169F (Туга за родиною
(Івана Лопушника.

КОЛЮМБІЯ УКР. ОРХЕСТРА.
27172F (Пиймо, Друзі, вальс
(Старосвітська Коломийка.

ОРХЕСТРА БРАТТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ.
27171F (Посяли Гуралі Овес
(Лемківська Тромбля.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА,
27170F (Фіксований чоловік, ч. 1.
(Фіксований чоловік, ч. 2.

ДОБРЕ ПРОДАЮЧІСЯ ПОПЕРЕДНО ВИДАНІ РЕКОРДИ.

ОРХЕСТРА БРАТТЯ ГОЛУТЯКИ-КУЗЯНИ, співають: А. Барна і Ґеня Козімор.
27162F (Там на луці зеленій
(Татуню, мамуню, цибуля
(стуняла.
27160F (На зелені межі, полька
(Лемківський танець.
27161F (Одрехівська полька
(Обертана з молодим.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, барітон з акомп. орхестри.
27163F (Щаслива
(Люлька-файка.
27158F (Було, тай нема
(Наш Хаїм щоб здоров
27156F (На Фарми
(Брехня.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
27164F (Запорожець полька
(Танець на вигоні.
70014F (Коломия не помия, танець
(Коломийка на весіллю.

ВОЛОДИМИР ДІЛОВ, бас, і О. ЛОТОШИНСЬКА.
27165F (Спить жінка тай не чує
(Танцювала риба з раком, а
(петрушка з пастернаком.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
Барітон: Евген Жуковський, Сопран: наша Роза Красновська.
27159F (Вечерниці, часть 1.
(Вечерниці, часть 2.
27143F (Кума з міста ішла
(Танець мого кума
27140F (Поправини в Америці,
(часть 1. і 2.

12" $1.25.
70007F (Укр. Баль в Америці, ч. 1.
(Укр. Баль в Америці, ч. 2.
70009F (Українське Весілля в Америці, часть 1. і 2.

о. М. МАРУЩАК, тенор.
27157F (Темна нічка, тай не видная
(Ой зацвила калинонька
27147F (Помарніла наша доля
(О, не забудь.
27153F (Ой не стелися, хрещатий
(барвінку
(Журож моя, журо.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ І НАША РОЗА КРАСНОВСЬКА, з акомп. орхестри.
27149F (Вдовиця
(Старий, як малий
27168F (Старости, часть 1.
(Старости, часть 2.

ПЕТРО ОРДИНСЬКИЙ, барітон з акомп. орхестри.
27151F (Гей гук, мати, гук
(Розлилися круті беріжечки

ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА, Юстина Мусяла, Дорка Петрочко і Тимко Крукар.
27154F (Спросини, часть 1.
(Спросини, часть 2.
70012F (Лемковске Весіля, часть 1.
(Лемковске Весіля, часть 2.

ЕВГЕН ЖУКОВСЬКИЙ, барітон.
27152 (Алелуя, я бом.
(Стація „Зімна вода".

ПИШІТЬ ЗА НОВИМ КАТАЛЬОГОМ РЕКОРДІВ. МИ ВИШЛЕМО ЙОГО ВАМ БЕЗПЛАТНО І СЕЙЧАС. РЕКОРДИ ВИСИЛАЄМО НА C. O. D. ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА.

UKRAINIAN AMERICAN RECORD CO.,

86 SECOND AVE., близько 5-тої ул., DEPT. S., **NEW YORK CITY**

ФІЛІЯ:

6 EAST 14TH STREET, NEAR 5 AVE.
(коло 5th Avenue)

ОТВОРЕНО ЦІЛИЙ ДЕНЬ І ВЕЧЕРАМИ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НА ПРОДАЖ ЧУДОВИЙ ДІМ НА WESTBURY, L. I., N. Y. з великим кавалком землі. Голоситися до: 105-6
W. J. LYNCH, Realtor,
453 Maple Ave., Westbury, L. I., N. Y.
Tel. Westbury 562.

САМОТНИЙ, охочий до праці, першорядний дякоучитель, діріґент, музик, пошукує місця сей час при українській гр.-кат. церкві. Голоситися на адресу: 103-5
H. H., c|o SVOBODA,
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

UKRAINIAN Finance & Investment Corp. of Newark, N. J. Випожичає гроші на I, 2 і 3 морґечі. Шери: Preferred шер $25.00, Common шер $20.00. По всякі інформації голосіться до контрогобудь з понизших урядників: **І. Лисак, предс.;** 163 Myrtle Ave., Irvington, N. J.; **М. Брудер, секр.,** 17 Market St., Newark, N. J.; **Т. Каськів, касієр;** 600 High St., Newark, N. J.

НА ПРОДАЖ 31½-акрова фарма, 6½ миль від Saratoga Springs, N. Y., при добрій дорозі, близько сторів, школи і церкви, дім 9 кімнат, ванна, в кухни білий синк, добра пивниця; стайня, возівня, великий ґарадж, великий курник, все добре обгороджене. Ціна за все $2,500 готівкою. По близші інформації проситься голоситись на адресу: 104-5
DMYTRO ATAMANIUK,
Glunwoort, Route 3,
SARATOGA SPRINGS, N. Y.

$ ЄСЛИ ПОТРІБНО ВАМ ГОТІВКИ, $
то зголосіться до українського Товариства, котре випозичає від $25.00 до $300 на догідні тижневі або місячні сплати. Всякі позички довірочні, услуга даром. Голоситись до: 86-7-
COLONIAL MUTUAL LOAN & SAVINGS ASSOCIATION,
3303 N. 5th Street, Philadelphia, Pa.
Bell: Regent 1118.

НА ПРОДАЖ корнеровий чотирофамілійний дім з першої кляси бучернею і ґросернею, в шторі машина на лід, одинока бучерня в сій околиці; ґарадж на два авта, мурований з цеґли. Теперішний властитель виходить з бизнесу. Голоситися до:
DAUER & COMPANY,
547 Broadway, Bayonne, N. J.
Telephone Bayonne 3868.

ДОМИ В КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Купуйте від самого будівничого, котрий має 16 літ практики в будові і побудував тут найбільше домів. Місто тут скоро будується, бо маємо богато фабрик. Вже богато домів проданих і будується дальше. Доми знаходяться в середині міста коло Гайскул, тож не чекайте, а користайте з нагоди. Голосіться до будівничого: 98—
JOHN GINDA
390 GRAND AVE., CARTERET, N. J.
Tel. Carteret 1062.

ПРОДАЄ
ДОМИ
В МІСТІ НЮ ЙОРКУ
Українська Фірма
S. FESOLOWICH & N. KOBZISTY,
EXCHANGE REALTY CO.,
41 East 7th St., New York City.
Tel. Orchard 9677. 16—

УКРАЇНСЬКА КВІТЯРНЯ

— під числом —
125 EAST 7th ST., NEW YORK CITY

поручає цвіти на всі нагоди як на: гарні букети на весілля, вінці погребові, а також цвіти вазонові, як: рожі, лілії, цвіти тяті і много инших.
Замовлення виконує скоро і ціни уміркованi.
Поручаючися ласкавій памяти, остаюсь з поважанєм 42—
Д. М. Колісник, власт.
TOMPKIN'S SQUARE FLORIST.

ФАРМИ, ДОМИ І ШТОРИ!

Маємо ріжнородні фарми від 10 до 100 акрів і більше зі всіми фармерськими знарядами і стаком, а також і без стаку, недалеко міста Філаделфії, Па., за готівку або в заміну за доми приватні і бизнесові.

Також міняємо ріжного рода бізнеси за доми, як рівнож старі доми за нові, з наймодернійшими уліпшеннями. — Голосіться на адресу: 86-7
MICHAEL DOLINNY
REAL ESTATE
3303 N. 5th St., Philadelphia, Pa.
Bell: Regent 1118.

КУПУЙТЕ ЗНАМЕНИТІ

ФАРМИ

Чи Ви шукаєте за доброю фармою? Чи Ви хочете, щоб вона була добра, рівна і без каміня? Без бурянів, в добрій місцевости і між Українцями? Коли так, то дуже добре.

Я отворив у місточку Мондер, Алберта, реальну канцелярію і спродаю знамениті фарми. Вироблені і не вироблені — одним словом всякі.

Місцевість Мондер і другі поблизькі місцевости знаходяться у Північній Альберті в Канаді — 60 миль від Едмонтону на схід.

Є се прегарна місцевість і найбільша українська околиця в Канаді. Околиця весела, богата і не жаль тут фармерувати.

Отже, як Ви хочете доброї, чистої (значить без бурянів) і урожайної фарми, мешкати між Українцями і поплатно господарювати, то набудьте собі фарму у сій місцевости.

Як набудете, то не пожалуєте.

Ціни уміркованi — рати легкі — а фарми знамениті. 105,10

По близші інформації пишіть до:
F. HOOLEY,
MUNDARE, ALBERTA, CANADA.

НА ВЕСНЯНИЙ СЕЗОН.

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП З КАПЕЛЮХАМИ

Має на складі свого власного виробу ріжного кольору і найновійшої моди
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ (CAPS),
зроблені з доброї вовни і соломи
FELT AND STRAWS HATS
Ціна надзвичайно низька. Прийдіть і переконайтеся. 104-5,9,10
UNITED HAT STORE,
11 CHARLTON ST., NEWARK, N. J.

ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗІ, дуже дешева, 114 акрів, ліс, сад, орна земля, 2 акри ставу з рибою, дім з 7 кімнатами, стайня на 14 коров і инші будинки, вся машинерія, 10 коров, 2 коні, 200 курий, гуси, качки, безроги; ціна $6,000, готівки $2,000.

Фарма в Мессечусетс, при стейт ровд, 375 акрів, дім 18 кімнат; $4,000, готівки $1,000.

8-фамілійний дім, 6 фамілій по 4 кімнати і 2 штори з кімнатами, при рухливій евні в Брукліні, місячний рент $172. Ціна $14,000, готівки $2,000.

Богато инших фармів і домів за „барген". Голоситись особисто або листовно до: С. ПАЛАМАР, 443 E. 6 St., New York. Tel. Orchard 2764. 105

ПАТЕНТИ

BRYANT AND LOWRY
Registered Patent Attorneys.
310 VICTOR BUILDING,
WASHINGTON, D. C.

Пишіть по Описи і Шкіци та гарно ілюстровану Патентову Книжку. Обі висилаємо, на жадання, даром. Напишіть також над яким винаходом працюєте тепер і пришліть нам шкіц і опис до переглянення, щоб забезпечити ваші права сейчас.

Найбільші признания, уміркованi ціни, скора обслуга, понад 25 літ практики. На ваші запити відповідаємо даром.

АДВОКАТ

Б. ПЕЛЕХОВИЧ

2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядáнем абстрактів; виготовляє контракти купна і продажі; переправаджує спадкові справи; полагоджує старокраеві, патентові і прочі справи. 191—

DR. ZINS

(СПЕЦІЯЛІСТ, ВІД 28 ЛІТ)
КРОВНІ, ШКІРНІ І НЕРВОВІ ХОРОБИ.
ЖОЛУДОК, КИШКИ, СЦІЯТИКА ЛЕГЕНІ, БРОНКІТІС, ШКІРНІ ВИКИДИ.
ЗАГАЛЬНЕ ОСЛАБЛЕННЄ ТА ДРУГІ ХОРОБИ УСПІШНО ЛІЧЕНІ.

МОЇ ОПЛАТИ УМІРКОВАНІ.
ПОРАДА ДАРОМ ДОВІРОЧНА.

ЕГЗАМІНАЦІЯ КРОВИ І X-RAYS.
110 EAST 16th ST. N. Y.
межи Irvington Pl. і Union Square
Денно 9—8 P. M. Неділі 9—4 P. M.

DR. M. SMITH

переніс свій офіс під число
67 EAST 7th STREET NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

АКУШЕРКА З ДОКТОРОМ.
Житомирського Шпиталя для Породів і Київського Александровського Зайцевського Шпиталя. Я маю свій офіс з доктором. — Поради і поміч.
B. E. SHMULENSON,
271 E. Broadway, 1st fl., New York
Tel. Orchard 8121

Zonite

For pyorrhea

For prevention against gum infections, use Zonite, the new powerful antiseptic. Also guards against colds, coughs and more serious diseases of nose and throat.

СТЕФАН І. ЄВУСЯК
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга чесна і дешева. Достарчується автомобілі на весіля, хрестини і другі оказії. Удавайтесь до свого!
ОФІСИ:
77 Morris St., Jersey City, N.J.
Tel. Montgomery 1745
45 Prospect Av., Bayonne, N.J.
Telephone 540

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

EUROPEAN PHONOGRAPH CO.,

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА ЛИШ НА ОДИН ДЕНЬ:

Лиш нині можете дістати сей

STROMBERG-CARLSON

1929 модель

у гарній дво-тоновій високій шафці, в якій є приміщений **ДИНАМІЧНИЙ ГОЛОСНИК (Dynamic Speaker)**

З ПРАВДИВИМ STROMBERG CARLSON R C A (tubes) РУРКАМИ

КОМПЛЕТНИЙ ІНСТАЛЬОВАНИЙ І ҐАРАНТОВАНИЙ ЛИШЕ ЗА:

$2.50

ТИЖНЕВО

НА СТРУЮ A/C АБО D C. НЕ ПЛАТИТЕ НІЧОГО АНІ ЗА ДОСТАВУ, АНІ ЗА АНТЕНИ, АНІ ЗА НІЩО ИНШЕ.

ИНШІ НАЙНОВІШІ МОДЕЛІ, ЯК ТАКОЖ КОМБІНОВАНІ РАДІО-ВІКТРОЛІ

від $77.00

В ГОРУ

Прийдіть безпроволочно, бо ся спеціяльна оферта лише на ОДИН ДЕНЬ Будьте перші з тих, котрі схотять використати сю знамениту нагоду.

EUROPEAN PHONOGRAPH CO., Ave A, Corner 10th Street NEW YORK CITY

ОТВОРЕНО ВЕЧЕРАМИ І В НЕДІЛІ.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ

СВЯТОГО ОТЦЯ МИХАЇЛА

предкладає свої лікарства на слідуючі слабости:

РОСТИТЕЛЬ ВОЛОСЯ Д-ра КЛАРА
Ґарантуємо, що знищить порплі, застановить випад волосся і обновить новий ріст волосся на лисині. Пробна бутелька $3.00.
МАСТЬ на еґзиму, лишаї і прищі на тілі. Пачка $2.00.

КРЕМ І МИЛО ДЛЯ КРАСИ ЛИЦЯ
від прищів, угрів, веснянок, морщин і слідів віспи. В пару днях лице молоде, чисте і гарне в женщин і мущин. Ціна $1.25.

КРАСКА НА СИВЕ ВОЛОССЯ
всіх кольорів. Нешкідливий. Бут. $3.00.

УСУНЕННЄ ВОЛОСЯ. Без бритви усуває волосся сейчас. Нешкідливий і чисто у мущин і женщин. $1.00.

СКЛАД ЛІЧНИЧОГО ЗІЛЛЯ І КОРІННЯ для женщин і мущин на внутрішні слабости та перестуду, жолудок і нечисту кров. Пачка $2.
ПІҐУЛКИ НА СОЛІТЕРА І ГЛИСТИ, (їх признаки) брак апетиту, тягість у грудях, нахил на воміти. Ціна $5.00.
РЕВМАТИЗМ. Натирання ревматизму, ломання тіла, рук, ніг і крижий. Бутелька $2.00.
БАЛЬЗАМ НА КАТАР ЖОЛУДКА, гази, здуття, реґулює і чистить жолудок. Бутелька $2.00
БАЛЬЗАМ ТОНІК, чистить і будує кров, дає силу і апетит. Бут. $2.00
БАЛЬЗАМ НА КАШЕЛЬ, простуду, хрипку і задих. Бут. $2.00

Кромі наведених лікарств, приготовляємо лікарства на ріжні другі слабости для мущин, женщин і дітий. Пришліть гроші на лікарство, яке хочете, а ми сейчас вишлемо його. ПИШІТЬ ПО КАТАЛЬОГ НОВИХ ЛІКАРСТВ БЕЗПЛАТНО. Пишіть ясно за вашу слабість. Лікарства посилаємо всюди. Гроші і письма адресуйте: 286—

ST. MICHAEL MEDECINE CO.
BOX 797, Dept. S. W., CHICAGO, ILL.

Купіть собі УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ (скрипка і пяно). Пригодяться вони напевно Вам і Вашим дітям. Ціна $2.00. Продає за готівку:
„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЛІКАРСТВО ЩО НІКОЛИ НЕ РОЗЧАРОВУЄ

"Нові і Уліпшені Gold Medal Haarlem Oil Капсульки," славний лік на недомагания нирок, печінки, міхуря і кишок. Легке і приємне. В них є цілющі прикмети, що стали популярними ще з року 1696. Вам треба звільнити своє тіло з отруй. Треба скріпити організм і зділати його здатним. В кожній аптиці; в 3 величинах. Дивіться за пазвою "Gold Medal" на кожнім пуделку.

NEW AND IMPROVED GOLD MEDAL HAARLEM OIL CAPSULES

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568